

VÝSTAVY

Výstava STUDENÁ REVOLÚCIA. Spoločnosti strednej a východnej Európy smerom k socialistickému realizmu, 1948-1959

V prestížnej poľskej Národnej galérii umenia – Zachęta vo Varšave sa 27. mája 2021 uskutočnilo otvorenie výnimočnej výstavy „Studená revolúcia. Spoločnosti strednej a východnej Európy smerom k socialistickému realizmu, 1948-1959“. Výstava zahŕňa vyše 400 prác z oblasti maľby, fotografie, filmu, dizajnu a architektúry zo šiestich krajín bývalého východného bloku: Poľska, Československa, NDR, Bulharska, Rumunska a Maďarska. Spomedzi slovenských umelcov sú na výstave prezentované práce Ladislava Gudernu, Karola Kállaya, Kamila Vyskočila, Alexandra Trizuljaka, Martina Martinčeka, Ladislava Čemického a Tibora Bártfaya.

Veľvyslanec Slovenskej republiky v Poľsku Andrej Droba spoločne s riaditeľom Slovenského inštitútu vo Varšave Adriánom Kromkom a riaditeľkou Národnej galérie umenia – Zachęta Hannou Wróblewskou uskutočnili prehliadku výstavy pri príležitosti jej otvorenia.

V „studenom“ prostredí 50. rokov, pri silnejúcim medzinárodnom napätí a upevňovaní sa komunistických diktatúr, došlo v krajinách strednej a východnej Európy k spoločenskej revolúcii. Bola to revolúcia, ktorá znamenala hlboké premeny, ktoré viedli k zavedeniu nových spoločenských hierarchií a k realizácii „diktatúry proletariátu“. Bolo to obdobie úzko späté s rapídnu industrializáciou a urbanizáciou v tejto časti Európy.

Predmetná výstava sa koná v spolupráci so Slovenskou národnou galériou v Bratislave a Slovenským inštitútom vo Varšave a bude prezentovaná do 19. septembra 2021.

 <https://zacheta.art.pl/pl>

AKTUALITY

Pracovné stretnutie riaditeľa Slovenského inštitútu vo Varšave Adriána Kromku s riaditeľom Mestského múzea Vroclav Maciejom Łagiewskim a honorárnym konzulom Slovenskej republiky v meste Vroclav Maciejom Kaczmarskim

Riaditeľ Slovenského inštitútu vo Varšave Adrián Kromka uskutočnil pracovné stretnutie s riaditeľom Mestského múzea Vroclav Maciejom Łagiewskim a zároveň mu osobne odovzdal slovenské exponáty, ktoré budú súčasťou dlhodobej výstavy Mestského múzea Vroclav. Inštalácia výstavy prebieha počas mesiaca máj 2021. Predmetné pracovné stretnutie sa konalo za účasti honorárneho konzula Slovenskej republiky v meste Vroclav Macieja Kaczmarskeho.

Riaditeľ Slovenského inštitútu vo Varšave Adrián Kromka odovzdal pamätnú plaketu a pamätnú grafiku pri príležitosti 25. výročia otvorenia Slovenského inštitútu v historickom centre Varšavy Maciejowi Kaczmarskému, honorárnemu konzulovi SR v meste Vroclav.

VEDA

Prednáška astrofyzika RNDr. Michala Zajačka, PhD. o osobnostiach slovenskej astronómie

Dňa 27. mája 2021 sa na Facebooku Slovenského inštitútu vo Varšave konala prednáška astrofyzika RNDr. Michala Zajačka, PhD., ktorý v nej priblížil osobnosti slovenskej astronómie a ľudí, ktorí na území dnešného Slovenska pôsobili a zaoberali sa astronómiou a astrofyzikou. V prednáške sa zameral na fyzika a matematika Christiana Johanna Dopplera, ktorý v rokoch 1847-1849 pôsobil ako profesor matematiky a mechaniky na Baníckej akadémii v Banskej Štiavnici. Antonín Bečvář je ďalšou zaujímavou osobnosťou v danej oblasti, pričom dlhé roky pôsobil na Slovensku. Vyštudoval Prírodovedeckú fakultu Karlovej univerzity a po príchode v roku 1937 na Slovensko bol iniciátorom výstavby astronomického observatória na Skalnatom plese. Prednášal tiež na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Jedným z najznámejších slovenských astronómov bol aj Milan Rastislav Štefánik, ktorý je aj považovaný za jedného zo zakladateľov Československej republiky. Prednáška priblížila aj jeho pôsobenie a význam pre slovenskú vedu ako aj pre štátnosť.

Zároveň bola prednáška zameraná aj na zaujímavé astronomické observatória, ktoré sa nachádzajú na území Slovenska. Patria k nim budovy vo Vysokých Tatrách a to observatórium na Lomnickom štíte, na Skalnatom plese, v Starej Lesnej a Slovenská ústredná hviezdáreň v Hurbanove na juhu Slovenska.

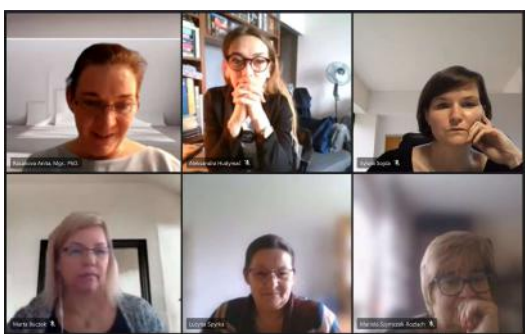
RNDr. Michal Zajaček, PhD. v súčasnosti pôsobí ako vedecký pracovník Centra teoretickej fyziky Poľskej akadémie vied vo Varšave. Študoval na Karlovej univerzite v Prahe a na Univerzite v Kolíne na Rýnom.

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Vedecká prednáška a jazykové cvičenia Mgr. Anity RAČÁKOVEJ PhD. z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Dňa 24. mája 2021 sa na platforme MS Teams konala vedecká prednáška a jazykové cvičenia pre študentov slovakistiky a aj verejnosť, ktoré viedla Mgr. Anita Račáková PhD. z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Prednáška bola zameraná na problematiku neologizmov pri prekladoch medzi slovenčinou a poľštinou. Tieto dva slovanské jazyky, ktoré sa zdajú podobné, spôsobujú pri prekladoch často viac problémov než preklady do jazykov iných jazykových skupín. Obzvlášť problémy spôsobujú preklady súčasnej literatúry, v ktorej sa veľmi často používajú slová o dvojtom význame.

Mgr. Anita Račáková PhD. je vysokoškolská učiteľka, slavistka, slovakistka a polonistka, absolventka Prešovskej univerzity a Slavistického ústavu SAV v Bratislave. Pracuje na Katedre slovanských jazykov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a venuje sa slovensko - poľským porovnávacím výskumom odborného jazyka a odbornej komunikácie, teórii a didaktike odborného prekladu a odbornej komunikácií, interkultúrnej komunikácií, ako aj slovensko-poľským porovnávacím výskumom terminológie.

Uvedenú vedeckú prednášku a jazykové cvičenia zorganizoval Slovenský inštitút vo Varšave v spolupráci so Slezskou univerzitou v Katoviciach a Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici.

TURISTIKA

Turistické atrakcie na Slovensku vám prinášame v spolupráci so Zahraničným zastúpením cestovného ruchu Slovenskej republiky v Poľsku

Banská Štiavnica

Banská Štiavnica ležiaca uprostred Štiavnických vrchov na strednom Slovensku je mestom zaradeným do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Bývalé banícke mesto Banská Štiavnica je jedným z najkrajších a historicky najzaujímavejších miest na Slovensku.

HISTÓRIA

Ťažba drahých kovov v centrálnej časti Štiavnických vrchov má veľmi dlhú históriu. Už v listine z roku 1156 sa táto oblasť spomína ako terra banensium, čiže zem baníkov. Medzi ťaženými nerastmi prevládala strieborná ruda a preto sa Banská Štiavnica označovala aj ako „strieborné mesto“.

V 18. storočí sa Banská Štiavnica stala najväčším centrom ťažby drahých kovov v habsburskej monarchii. V období rokov 1790 až 1863 vydala štedrá zem pod Štiavnickými vrchmi 490 t striebra a 11 t zlata. Postupne sa tu sústredilo aj banícke školstvo a veda. V roku 1735 tu založili najstaršiu uhorskú banícku školu, ktorú v roku 1762 povýšili na Banskú akadémiu – prvú vysokú školu svojho druhu na svete. V roku 1846 sa zlúčila s Lesníckou akadémiou založenou v roku 1808. Do mesta sa zase vrátila dávna sláva a prosperita a koncom 18. storočia bola Banská Štiavnica tretím najväčším mestom v Uhorsku s 23-tisíc obyvateľmi. Koncom 19. storočia rozvoj mesta ustrnul a banská činnosť začala upadať. Tento vývoj pokračoval aj v 20. storočí. Poslednú baňu v Štiavnici zatvorili v roku 2001.

TURISTIKA

PAMIATKY

Pamiatky v historickom centre mesta sú súčasťou mestskej pamiatkovej rezervácie. V mestskej pamiatkovej rezervácii Banská Štiavnica sa nachádza 360 pamiatkových objektov. Vytvárajú jedinečný súbor vysokej kultúrnej a historickej hodnoty, ktorý je navyše zasadený do nádherného horského prostredia Štiavnických vrchov. Hlavnou dominantou centra mesta je Starý zámok ležiaci západne od Trojičného námestia. Najstarším objektom v zámku je bývalý farský kostol. Spolu so susedným karnerom ho postavili v 13. storočí ako trojloďovú románsku baziliku. Dnes Starý zámok slúži ako múzeum. Zaujímavými expozíciami sú okrem iných fajky a terče.

Na protíľahlom kopci stojí od roku 1571 Nový zámok, ktorý sa takisto využíva na muzeálne účely. Je v ňom expozícia protitureckých bojov a poskytuje krásny pohľad na mesto. Najviac pamiatok sa v Banskej Štiavnici sústreďuje do priestoru medzi Trojičným a Radničným námestím. Obe námestia oddeľuje gotický Kostol sv. Kataríny z konca 15. storočia a budova radnice so štíhlou hodinovou vežou.

Uprostred Trojičného námestia obstaného starobylými meštianskymi i verejnými budovami stojí nádherný Trojičný stĺp. Najväčšou historickou budovou Trojičného námestia je Hellenbachov dom, ktorý pôvodne slúžil Banskému súdu a neskôr patril Banskej a lesníckej akadémii. Ďalšia rozľahlá verejná budova stojí na Kammerhofskej ulici. Ide o budovu Komorského dvora (tzv. Kammerhof), ktorá vznikla v roku 1550 stavebným zjednotením niekoľkých gotických domov. Dnes je hlavnou budovou Slovenského banského múzea. Jeho najatraktívnejšou expozíciou je Banské múzeum v prírode, ktoré poskytuje možnosť fárať do podzemia. Neprehliadnuteľnou je banskoštiavnická baroková Kalvária – 23 objektov umiestnených v krásnej prírode Štiavnických vrchov.

www.slovakia.travel
[@SlovakiaTravelPL](https://www.instagram.com/SlovakiaTravelPL)

TRAVEL TO
SLOVAKIA
GOOD IDEA